

Bókasafn Fjölbrautaskóla Suðurlands á Selfossi
starfsskýrsla skólaárið 2017-2018

Starfsfólk:

Starfsmenn bókasafnsins eru tveir. Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir, forstöðumaður í 100% stöðu og Ingveldur Jónsdóttir, bókaþráður í 80% stöðu. Ingveldur er auk þess í 20% stöðu stuðningsfulltrúa á starfsbraut.

Opnunartími:

Bókasafnið er opið mánudaga 8:00-16:00, þriðjudaga 8:00-16:30, miðvikudaga og fimmtudaga 8:00-16:00 og föstudaga kl. 8:00-15:00. Opnunartími er 39 ½ klst. á viku. Kennsla hefst á morgnana kl. 8:15 og lýkur kl. 15:45 mánudaga til fimmtudaga, á föstudögum lýkur kennsla kl. 14:45.

Útlán:

Útlán eru færð á fjóra vegu: í fyrsta lagi í útlánaþátt Gegnis, í öðru lagi eru skammtímalán innan skólans handskráð og talin eftir hvern dag, í þriðja lagi eru fartölvuútlán skráð á sérstakt blað sem nemendur undirrita og í fjórða lagi eru tvær bækur í afgreiðslu sem útlán eru handfærð í. Önnur bókin er á afgreiðsluborði og þar skrá notendur safnsins útlán sín þegar starfsmenn eru fjarri og í hina bókina eru skráð útlán á safnefni sem ennþá er í hliðargrunni Gegnis og er þar af leiðandi ekki hægt að lána í gegnum útlánaþátt Gegnis. Tímarit eru alla jafna ekki lánuð út nema til kennara eða í tengslum við verkefnavinnu nemenda.

Skammtímalán innan skólans eru aðallega á útlán á kennsluefni sem er lánað út í eina kennslustund. Nemendur virða þennan útlánstíma og skila yfirleitt fljótt og vel.

<u>ÚTLÁN:</u>	<u>HAUST 2017</u>	<u>VOR 2018</u>	<u>SAMTALS:</u>
Í GEGNI	1193	1036	2229
Í BÓK	55	82	137
INNAN SKÓLANS	2298	1867	4165
FARTÖLVUÚTLÁN	353	481	834
<u>SAMTALS:</u>	3899	3466	7365

Millisafnalán:

Samtals voru millisafnalán 105 á skólaárinu, þar af voru 64 safngögn fengin að láni frá Bókasafni Árborgar. Töluvert efni var einnig fengið frá öðrum framhaldsskólum og almenningssöfnum.

<u>Millisafnalán frá:</u>	<u>Haustönn 2017</u>	<u>Vorönn 2018</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur frá söfnum	29	13	42
Mynddiskar frá söfnum	30	24	54
Myndbönd frá söfnum	4		4
Hljóðbækur frá söfnum	1		1
<u>SAMTALS:</u>	<u>64</u>	<u>36</u>	<u>101</u>

<u>Millisafnalán til:</u>	<u>Haustönn 2017</u>	<u>Vorönn 2018</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur til safna		4	4
<u>SAMTALS:</u>	<u>0</u>	<u>4</u>	<u>4</u>

Gegnir:

Bókasafn Fjölbrautaskóla Suðurlands er aðildarsafn að Gegni, samskrá íslenskra bókasafna. Nánast allt efni sem berst á safnið er nú skráð og tengt í Gegni. Einstaka tímarit og fréttabréf sem berast stopult eru skráð í „skýið“ í excel-skjal inn á OneDrive í Office 365.

Kostnaður við þátttöku í Gegni var kr. 406.500 á árinu 2017 eða kr. 33.875 á mánuði. Skólinn greiðir fyrir alla mánuði ársins.

Gagnasöfn:

Landsaðgangur að rafrænum gagnasöfnum og tímaritum á vefnum hvar.is veitir öllum sem tengjast netinu um íslenskar netveitur aðgang að tímaritsgreinum úr tæplega 22 þúsund tímaritum. Ríflega 200 aðilar greiða fyrir aðganginn.

Framhaldsskólarnir hafa frá upphafi tekið þátt í kostnaði við landsaðganginn og er greiðsluupphæð miðuð við fjölda ársnema. Á árinu 2017 greiddi FSu kr. 101.861. Auk almenningsbókasafna, háskólabókasafna, stjórnsýslusafna, fyrirtækja og samtaka greiða framhaldsskólarnir hluta aðgangs að gagnasöfnum Ebsco Host, Web of Science, ProQuest Central og aðgang að gagnasöfnum Encyclopedia Britannica og Greinasafni Morgunblaðsins (að undanskildum síðustu þremur árum).

Á skólanetinu er opin aðgangur að veforðabókum Snöru og eru þær mikið notaðar, bæði af nemendum og kennurum. Kennurum og starfsfólki skólans býðst heimaaðgangur að Snöru og eru um 40 manns sem nýta sér hann. Opin aðgangur er að ordabok.is inn á skólaneti FSu.

Greinasafn Morgunblaðsins er opið á skólanetinu á starfstíma skólans en lokað er fyrir aðgang yfir sumarmánuðina. Í kaupbæti fær skólinn frítt pappírseintak af blaðinu.

Í árslok 2017 var gengið frá samningi við fyrirtækið Turnitin um ritstuldarvarnir fyrir alla framhaldsskóla og háskóla á Íslandi. Samningurinn var gerður að undirlagi Mennta- og menningarmálaráðuneytisins. Samningurinn gildir til ársloka 2020. Markmið forritsins er tvíþætt,

þ.e. að þjálfar nemendur í heiðarlegum og faglegum vinnubrögðum við notkun heimilda í textavinnu og sjá kennurum fyrir hugbúnaði sem tryggir að kröfum um akademískan heiðarleika og sjálfstæð vinnubrögð sé framfylgt.

Þó nokkurn tíma tók fyrir framhaldsskólana að fá aðgang að Turnitin. Í síðustu viku aprílmánaðar virkjaðist stjórnendaaðgangur fyrir FSu og þá var loksins hægt að búa til aðgang fyrir kennara. Það eru nokkur vonbrigði hversu langan tíma þetta tók en þeir kennarar sem nýttu sér Turnitin við yfirferð ritgerða lýstu strax yfir ánægju sinni með forritið. Ljóst er að þarna er á ferðinni öflugt verkfæri við að greina hvaðan heimildir koma og hvort um ritstuld sé að ræða.

Safnfræðsla:

Nýnemadagur var haldinn 18. ágúst. Tekið var á móti átta hópum nýnema og fengu þeir stutta kynningu á þjónustu safnsins og hvaða möguleika það hefur upp á að bjóða.

Safnkynning var haldin fyrir nemendur í ERGÓ á haustönn. Safnkynningin tekur eina kennslustund (55 mín.) og er kynning á safninu, safnkosti og þjónustu sem í boði er. Áhersla er lögð á að kenna nemendum að nota Gegni og hvernig er hægt er að leita eingöngu að safnefni í FSu. Einnig er nemendum kynnt heimasíða bókasafnsins og vefurinn timarit.is. Í lok tímans vinna nemendur tveir og tveir saman verkefni á bókasafni sem m.a. þjálfar þá í að finna heimildir á Gegni.is. Einnig eiga þau að finna út staðsetningu tiltekinna rita á safninu og afhenda þau starfsmönnum.

Nemendur í heimildaritun í íslensku, ÍSLE3HR05 fengur safnkynningu í upphafi hvorrar annar. Þessum kynningum er ætlað að fleyta nemendum af stað í heimildaleit, lögð er mikil áhersla á að þeir nýti sér gegni.is og séu sjálfbjarga með að finna efni þar. Einnig er vefurinn timarit.is kynntur fyrir þeim, Vísindavefurinn og Google Scholar. Fjallað er um upplýsingalæsi og mikilvægi þess að vitna rétt í heimildir. Í framhaldinu voru teknar saman í kassa ýmsar ólíkar tegundir heimilda; bækur, tímarit, greinasöfn, safnrit, mynddiskar o.fl. Nemendur fengu tilsögn hjá kennurum við að skrá þessar heimildir.

Gott samstarf hefur skapast með sögukennurum, í áfanganum SAGA2YA05. Unninn var listi yfir viðfangsefni sem auðvelt er að finna heimildir um á bókasafni FSu. Nemendur vinna saman í hóp við að bera saman heimildir um ýmis atriði, svo sem síldveiðar, Kalda stríðið, ungmennafélag og skila greinargerð þar um til kennara.

Almennt er samstarf við kennara varðandi verkefnavinnu á safninu mjög gott. Flestir láta vita með fyrirvara áður en þeir leggja inn verkefni fyrir nemendur. Ágætt er að fá smá tíma til undirbúnings áður en verkefni fara af stað, kanna hvaða heimildir eru til, í hvaða gagnasöfnum er best að leita, útbúa efnisorðalista sem auðveldar leit, kaupa efni ef með þarf og setja viðeigandi safnefni á bundið lán.

Skráning:

Skráning og skipulagning safnkosts er stór þáttur í daglegu starfi á bókasafninu. Nýtt safnefni er skráð eins fljótt og mögulegt er, en eldra efni eftir því sem tími vinnst til.

Töluvert var grisjað af eldri tímaritum og ársskýrslum. Unnið er jafnt og þétt við að bæta tímaritaskráningu og kortleggja hvað er til og hvar efnið er staðsett.

Á skólaárinu fór mikil vinna í tilfærslu á safnefni. Fræðslumyndir í nærgeymslu (í nemendarými í kjallara bókasafnsins) voru færðar inn í stærri geymsluna. Í framhaldinu voru svo bækur í 700 flokknum, 700-789 (listir og skemmtanir) fluttar niður í nærgeymslu.

Stærsta verkefnið við endurskipulagningu safnkosts var að geymsluskrá skáldsögur í 813 flokknum. Tvítök af skáldsögum voru grisjuð þar sem ástæða þótti til. Yfirleitt er nóg að eiga eitt eintak af hverjum titli. Með þessu móti var unnt að fjarlægja heila hillustæðu af safninu, alls 21,6 hillumetra. Þessu má líkja við einskonar domino sem miðar allt að því að skapa betra vinnurými og aðgengi á safninu.

Tímarit:

Bókasafnið er áskrifandi að um 30 tímaritum. Eldri tímarit eru geymd í geymslu í kjallara en þau nýrri í gryfju bókasafnsins. Á heimasíðu bókasafnsins er að finna lista yfir tímaritaeign safnsins og vefslóðir þeirra tímarita sem eru aðgengileg eru á rafrænu formi.

Gjafir:

Eins og fyrri ár bárust margar góðar gjafir frá velunnurum bókasafnsins. Kennarar og starfsmenn skólans eru gjafmildir og sýna það vel í verki. Bókasafn Vallaskóla færði skólanum fjölmörg eintök af Handbók um íslenska málfræði eftir Höskuld Þráinsson. Gaman er að geta þess að þessi bók nýttist vel við kennslu í ÍSLE3MM05, Máli málanna. Einnig berast ýmsar gjafir í tengslum við erlend samskipti og skólaheimsóknir. Þessum aðilum eru færðar bestu þakkir fyrir hlýhug í garð bókasafnsins.

Sú nýbreytni var tekin að upp að setja aðstöðu fyrir skiptibækur inn á Bollastaði, kaffistofu kennara. Þarna er hægt að losa sig við bókina sem þú vilt ekki eiga lengur og kannski finna aðra áhugaverða í staðinn. Þetta hefur mælst vel fyrir hjá starfsfólki.

Alls voru skráðar 76 bækur, átta mynddiskar og eitt borðspil. Safnið áskilur sér rétt til að taka við gjöfum án kvaða og ráðstafa þeim eins og hentar best notendum og starfsemi.

Aðföng og skráning 2017-2018:

<u>Aðföng</u>	<u>Haustönn 2017</u>	<u>Vorönn 2018</u>	<u>Samtals</u>
Bækur	236	252	488
Mynddiskar (DVD)	24	31	55
Hljóðbækur	3	3	6
Margmiðl.diskar	2		2
Spil	1	1	2
Gagnasett	1		1
<u>SAMTALS</u>	<u>267</u>	<u>287</u>	<u>554</u>

Skráður safnkostur bókasafns FSu:

<u>Bækur og nýsigögn (eintakafjöldi)</u>	<u>Maí 2017</u>	<u>Afskrifað 2017-2018</u>	<u>Aðföng 2017-2018</u>	<u>Maí 2018</u>
<u>VBÆKUR</u>	17.103	388	488	17.203
<u>MYNDBÖND</u>	340	11		329
<u>MYNDDISKAR (DVD)</u>	484	2	55	537
<u>HLJÓMPLÖTUR</u>	130			130
<u>GEISLADISKAR</u>	151	1		150
<u>HLJÓÐBÆKUR</u>	168		6	174
<u>SNÆLDUR</u>	74	46		28
<u>MARGM.DISKAR</u>	57	1	2	58
<u>SKYGGNUR</u>	1			1
<u>FORRIT</u>	6			6
<u>GLÆRUR</u>	19			19
<u>LEIKJAK. / SPIL</u>	78		2	80
<u>GAGNASETT</u>	3		1	4
<u>KORT</u>	12			12
<u>SAMTALS</u>	<u>18.626</u>	<u>443</u>	<u>554</u>	<u>18.731</u>

Rekstrarkostnaður 2017:

Bækur	685.813
Tímarit og blöð	188.761
Myndefni	35.717
Kostnaður vegna Gegnis, landskerfis bókasafna	406.500
Landsaðgangur að gagnasöfnum	101.861
Snara, veforðabækur	128.000
Ordabok.is, vefáskrift	22.908
Greinasafn Morgunblaðsins	73.506
Skráning og frágangur á skjölum Iðnskólans á Selfossi	38.790
Funda- og námskeiðskostnaður	6.100
Uppsetning á bókamiðaprentara	5.291
Blek í litaprentara	84.079
Ritföng, bréfabindi, umbúðir um safnefni	15.080
Bókaplast	41.275
Tómir DVD-diskar	8.991
Spilaskífur	3.060
Tölvutöskur	9.647
Viðhaldsvörur	3.973

Tollar og aðflutningsgjöld	32.286
Dráttarvextir	862
Afskriftir á húsgögnum og innréttinum	58.287
Afskriftir á prenturum og ljósritunarvélum	<u>39.695</u>
	1.990.482
Tekjur vegna ljósritunarvélar	5.540
Innheimta vegna týndra safngagna	7.560
Aðrar tekjur	<u>35.000</u>
	1.942.382

Tæki og búnaður:

Á bókasafninu eru 12 borðtölvur, sjö fartölvur, tveir skannar, litaprentari (í afgreiðslu), laserprentari (nemendaprentari), lítið stafrænt upptökutæki, sjónvarp, myndbandstæki, DVD-spilari, ritvél, leturvél, vifta og sími. Ljósritunarvél er á safninu og greiða nemendur 15 kr. fyrir hvert blað.

Borðtölva í afgreiðslu var uppfærð í Windows 10 í byrjun skólaársins. Nýr myndskanni af gerðinni Canon, CanoScan LiDE 120 var keyptur til safnsins í september. Litaprentari í afgreiðslu bilaði í apríl og var ákveðið að kaupa samskonar prentara aftur, HP OfficeJet 7110.

Á skólaárinu bættust við þrjár fartölvur sem lánaðar eru nemendum í kennslustundir, nú eru til fimm fartölvur og útlán á þeim voru 834 talsins. Nýju tölvurnar eru af gerðinni Dell Latitude E7270.

Á bókasafninu eru hillur, lesbásar og afgreiðsluborð sem voru sérsníðuð á sínum tíma. Um áramótin bættust við þrjár gráir hægindastólar og fallett hliðarborð sem skapar þægilegt andrúmsloft. Nýjar hillur voru keyptar undir fartölvurnar og eru þær staðsettar í vinnurými inn af afgreiðslu.

Í ágúst áskotnaðist safninu þrjár hillustæður úr Bóksölu FSu sem voru færðar niður í geymslu, alls 37,8 hillumetrar.

Vinnuaðstaða:

Vinnuaðstaða bókavarða samanstendur annars vegar af afgreiðslurými þar sem upplýsingaþjónusta og afgreiðsla fer fram og hins vegar af vinnurými inn af afgreiðslu. Í afgreiðslurýminu eru staðsettur litaprentari sem nemendur og starfsmenn hafa aðgang að. Aðalprentari nemenda, laserprentari af gerðinni HP LaserJet P3015 er staðsettur við hringstigann.

Vinnuaðstaða forstöðumanns er inn af afgreiðslu, þar er aðstaða til skráningar og annarrar undirbúningsvinnu. Þar er einnig úrklippusafn í skjalaskáp sem inniheldur aðallega bæklinga og ýmislegt fræðsluefni. Í þessu vinnurými eru einnig geymdar kvikmyndir safnsins og kennslubækur sem kenndar eru hverju sinni. Geisladiskar og hljóðbækur eru staðsettar í hillum við afgreiðslu.

Vinnuaðstaða til plöstunar og viðgerða á safnefni er í minni geymslunni í kjallaranum. Þar er einnig sjónvarp, myndbandstæki og DVD spilari sem nýtist m.a. við yfirfærslu myndefnis af myndböndum yfir á mynddiska. Í kjallaranum er auk þess stærri geymsla fyrir eldri tímarit og bækur.

Fundur, námskeið og ráðstefnur:

Elín forstöðumaður safnsins sótti kennarafundi á skólaárinu og fundi með stýrihópi um upplýsingatækni.

Ingveldur sótti grunnnámskeið og útlánanámskeið í Gegni hjá Landskerfum bókasafna þann 6. september. Elín fylgdist með kynningarfundum um val á nýju bókasafnskerfi sem Landskerfi bókasafns hélt 21. nóvember. Þar voru kynntar niðurstöður sérfræðihópa vegna þarfalýsingar fyrir val á nýju bókasafnskerfi. Fyrirhugað er að taka í notkun nýtt kerfi, annað hvort síðla árs 2019 eða í ársbyrjun 2020.

Elín sótti málþing um samstarf og samstöðu ólíkra faghópa innan Upplýsingar sem félagið stóð fyrir í Öskju, húsnæði Háskóla Íslands þann 24. nóvember. Tilgangur þess var að vekja athygli á þörf og mikilvægi þess, að bókasöfnin í landinu og starfsfólk þeirra starfi og standi saman.

Fræðslufundur um Turnitin, ritstuldarforritið var haldinn í Þjóðarbókhöllu 27. febrúar. Elín fór á fundinn fyrir hönd skólans þar sem hún er tengiliður (administrator) FSu við kerfið.

Fræðslufundur skrásetjara Gegnis var haldinn 4. maí í Þjóðarbókhöllu og fór Elín á þann fund, mjög gagnleg og fræðandi erindi sem þar voru flutt.

Samstarfshópur bókasafnsfræðinga í framhaldsskólum (SBF) fundar reglulega yfir vetrartímamann. Fyrsti fundur vetrarins var í Flensborg 18. september, jólafundur í Tækniskólanum í Hafnarfirði 18. desember og loks í Fjölbrautaskólanum við Ármúla 19. mars. Samstarfshópurinn fór í námsferð til Amsterdam dagana 27. maí til 2. júní.

Ráðstefna, Aleflis, notendafélags Gegnis var haldin 30. maí í Bókasafni Kópavogs. Elín fór á ráðstefnuna þar sem sagt var frá útboði á nýju bókasafnskerfi sem kemur í stað kerfisins Aleph frá fyrirtækinu Ex Libris sem flestir þekkja undir heitinu Gegnir. Tilboð sem bárust í kerfið um miðjan maí reyndust ógild og því hefur verið brugðið á það ráð að endurtaka útboðið með svonefndu hraðtilboði sem verður opnað 7. júní nk. Nýtt útlit á Leitir.is (Gegnir.is) sem fer í loftið síðsumars var einnig kynnt á ráðstefnunni. Loks var kynning frá rafbókaútgáfunni Overdrive sem íslenska rafbókasafnið er í samstarfi við. Í bígerð eru samningar við íslenska útgefendur sem þýðir vonandi að íslenskar rafbækur og hljóðbækur munu innan skamms tíma verða í boði á vef rafbókasafnsins.

Selfossi 1. júní 2018

Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir,
forstöðumaður bókasafns Fjölbrautaskóla Suðurlands